

ACC. N:R.

M. 9332

inlämn. av A. B. Lijfossom

Landskap:

Halland

Upptecknat av:

Fr. Ruelle Lindgren

Härad:

Halvstad

Adress:

Barnhemsgatan 83

Socken:

Berättat av:

Uppteckningsår:

1944

Född år

1872

i

Halvstad

x avskrift.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Innehåll:

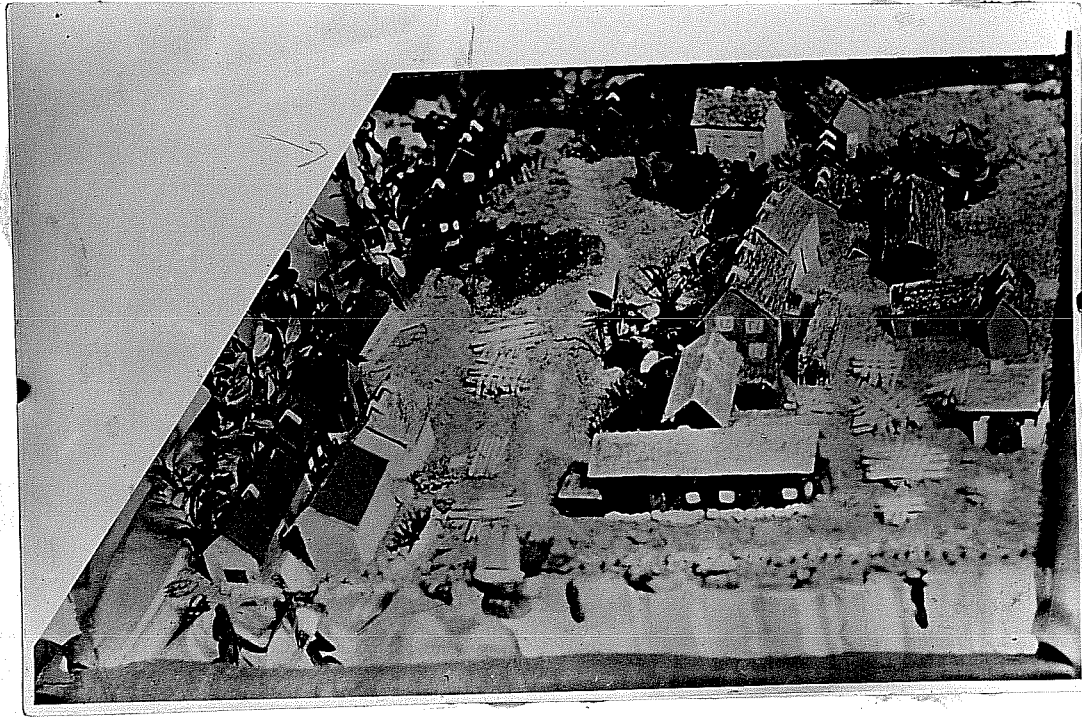
Rekonstruktion av gamla varvet på 1880-90-talet, fot. sid. 1

Gamla varvet, bostäder, människor " 2-11

Julen " 11-12

ACC. N:R M. 9332

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Rekonstruktion av Samla by på 1880-
90-talet gjord av fru Anette Svedgren.

Gamla varvet, där jag är född och tillbringat
mina barndomsår, vill jag försöka göra en
skildring om, samt om några original som
bodde där. - Gamla varvet var beläget
på östra sidan om Nissan mellan Kapten
gatan och Fredsgatan samt upp till Stations
gatan åt öster, samt gränsade till Sys-
konhamns vråken egendom åt norr. När
man passerat det gamla varvet låg
flera bjälk- och brädgårdar längre ut
åt stranden. Först kom man till Glaser
Mästerssons och Ruders Johansson, det
var det yttersta upplaget. Varje trävaru
handlare måste ju hålla bostad för sin
förmän (himmestugare) men utom

dess. fanns några privata brostäder. Först kom man till Bonna Bengts, så Kegge Stinas samt klockare Vlanders, det var det ytterst belägna, han kokade en slags salva som han sålde för 25 öre, för att användas mot myggsnitt och väik. Längre ut kom man till Svinabäcken, där samlades stadens ungdom för att åka skridsko, den var ju ej så djup, så den hölls ju fortfarande än Nissan, och än måste ju hållas öppen i trafik så länge som möjligt. För detta ändamål hade bageribåtarna Rau och Gullmarren mycket att göra, ty vinternarna då var mycket kalla. Mina föräldrar ombadede, att

Kammarjunkare Stiel von Holstein på Sjökon-
hamn åkte med häst och släda ända ut
till lottshyddan på Nissan, som kunde ha
metersjök is.

Åskurbenket var den magasinbyggnad, som
synes längst ned å fotot. Där inreddes
bostad till min far Anders Norman samt
Nalle Kollboms hustru Kalle Man och Koll-
boms hädgärdsmästare Johansson. — Till
höger om denna byggnad låg Värdovisas
hon var känd för sitt originella levnads-
sätt. Vissa tider vistades hon inne i
månadsvis endast om häfterna var hon
ute, och då fick man höra hennes väk-
terirop: klockan är tio eller elva och

lots slagen, allt eftersom klockan var.
Men ibland var hon på bättre humör,
då kunde vi barn få henne att sjunga
och hålla samt dansa "Millevitt" (skulle
väl vara menutt) då kom hennes vida
värkenskjöl till användning. Hon var all-
tid klädd i mörk, vid kyl långrendigt för-
kläde, en rutig sjal på snitt, ett ru-
ligt huvudkläde samt en korg med tren-
ne keppar, en paraply som kom henne
väl till pass då pojkarna ej lät henne
gå ifred. — Bakom hennes stuga låg
dånge Nilssons hus han var snickare
och gjorde utmärkta stolar. Han hade
hyvelbänkar inne i rummet vi allt

arbete utfördes inne i stugan; kammaren
innanför den hyrde han ut till en sko-
makare. I ett skjul, som även utgjorde
vedbod, bodde en grov, mestelstor man,
svart hårig med rödlätt hy samt mu-
starcher, vita friska kinder. På hans
upptädnade och hållning kunde man se,
att han sett bättre dagar. Han hade
 varit rik men blivit alldeles utfattig,
allt hade han näst lämnat utom en
flöjt, den hade han ej kunnat lämna
och för oss barnbor var det ett stort
nöje, då han en vacker sommarnatt
upplade sina vemodiga, vackra melodier,
som han, trots fattigdom och armod

ännu bevarat i sitt minne, och som han
lät ljuda ut över Nissan och som ekade
mot slottsparken på andra sidan an. —
Stax bakom Åskarbruket låg Kihlbergs
båda fastigheter, så Pee Johanssonas, där
intill fru Lundqvists. Hon innehade
en privat skola, där hon undervisade
barn för 25 öre i veckan. Jag minns
så fin hon var med brett hätt och fin
spetskappa. Alldeles intill fru Lund-
qvists låg en ryggästuga, som inne-
hades av kapten Carl Anderssons föräld-
rar. Där bakades bröd, så skilt gods
kakor som kringlars och sålles av
gamla Ameli. — Så länge uppåt

Stationsgatan låg Mattias Potensias samt
till vänster om detta Bockare Hanssons
samt längst uppe syskonen Rana Skina
och Anton Söderbergs hus. På deras tomt
byggdes Hotel Metropol. - Skreddare Petter
Rydbergs låg på andra sidan vägen som
gick ner till varvet. Nedan för Rydbergs
låg Sven Petter Johanssons (Elsa dorisans)
så kallades det i vardagslag. - Så vid-
tog det höga, röda plankstängel, som
utgjorde gräns åt Syskonhamnen. Stätten
ett träkor i planket där endast gjent
fick passera genom det vackra Syskonhamnen
upp till Wied Larssons och Figges, som låg
uppe vid stora vägen. - Så låg Syskon-

hamnas uthuslängor och skeppsbyggmästare
Transsons huggebok samt materialbok.
Därintill låg smedmästare Svenssons bostads-
hus samt byggghuslänga. Nedanför låg
smedjan ända nere vid ån, så nära att
slagget från smedjan nästan fyll i ån.
På motsatta sidan låg ju Halmstad slott.
Till höger om smedjan huset med vällinga
klockan som delgas arbetarnas arbets och
måltidstaster. Medan man ringde i den,
gjöng man!

Kannvälling
sär till
bälhundar
kom in
i åden.

Medan man gjöng, hann arbetarna lagom hem.

I huset med Villingaklockan förvarades
himme till fartygen, ty de byggdes
just till höger om denna byggnad och
mellan den s. k. basen och Köthalsen-
byggnaden.

En gammal, trevlig gubbe, som visse-
ligen inte bodde på vrevet, men som dag-
ligen ändå kom dit var var To Pelle, med
sina tre och fyra hatter på huvudet. Han
utgjorde en skräck för oss barn, ty var
man någon gång olydig, skändes man
alltid med att det skulle klagas för
To Pelle. När han kom till stället härma-
de han alltid göken.

Kristoffer Columbus han bodde till Ragge-

Stinas. Han var känd som kattränkare men kattarna kom ofta igen, så en gång blev han ständ för djurplägi, men han klarade sig. Han sade det var ingen, som ville ha hans rygsä. Kristoffer var en liten flintskallig gubbe med kalott, gick barfota till och med då det var både snö och is.

Knappa-gubben han var lång och magerlagd klädd i mollskinnsbyxor och en brun rock på vilken han fäst alla möjliga knappar som han lyckats få fatt i. Han bodde visst ute på Väster men kom ofta på varvet på besök.

✓ Fulkingsleden firade vi myc.

ket enkelt. Gransen var ej större än den ställdes på byrån och kläddes med klippta kulörta papper, taggade i kanten samt hål i mitten för att fästas på grenarna. Ljus-
ren band vi med garnändar. Vi håll no-
ga reda på att vi fick olika färger på den
ty de vore ej många, men den glansen, de
spreda, är för mitt minne outplånlig.
Om julen brukades även risgrönsgröt,
annars var det alltid grov rismjölsgröt,
och så den goda gräsejen (jul fisken), som
luktades i bok- eller björkaska. Åskan
fick man liuga hos någon, som eldade med
sådan ved i kakelugnen, ty den askan
använde herrskapen annars till byk.